

Leto IX. (Vol. IX.)

2. JUNA 1917.

Štev. (No. 11.)

"Ave Maria" izhaja vsako prvo in tretjo soboto v mesecu s prilogo "Slovenska Žena".

EUKRATIDA.

K. o. f. m.

(Dalje.)

O je Marcela vse to pre-mišljevala in se pri vsem tem spomnila na grožno pokvarjenost in krutost rimsko, kako drug drugega more, da se odstranjajo neljube

osebe na drugi strani pa se spomnila vsega, kar je videla na Eukratidi, na Oteomeru, kar je povedal škof pri službi božji, zastudilo se ji je pogansko življenje in nekaj jo je vabilo h krščanstvu.

Proti jutru še le je zatisnila trudne oči, Toda težke sanje so jo mučile, da je večkrat v spanju glasno zakričala, da je pri-tekla suznja, prostežnica, vprašati, kaj ji je.

"Nič! Nič! le dalje spi!"

* * *

"Nemudoma moram odpotovati, draga Marcela! Vesele novice sem zvedel iz Rima", pozdravi ves vesel Lupercij Marcelo, ki je prihitela na vse zgodaj k Oteomeru povedati, kaj je čula sinoči.

"Da tudi jaz sem jih že izvedela, da je

Maksimijan Herkulej imenovan za sovladarja Deoklecijanovega in sicer, da si je Deoklecijan ohranil vshodne dežele za se, Maksimijan Herkulej, da dobi zahodne pokrajine z glavnim mestom Milan."

"Od kod to veš? Ali je tudi Kast že to izvedel?"

"Da še več vem! Vem, da je Maksimijan Herkulej tvoj osebni prijatelj. Vem pa tudi, da je sklenjeno, da ti nikdar živ ne smeš iz Brage Auguste!"

"Kako to? Se šališ, dobra Marcela?"

"Ne šalim se. Pojdimo v sobano in vama povem vse."

In šli so vsi trije v zasebno stanovanje Oteomerovo, kjer jima je Marcela povedala vse, kar je čula sinoči."

"Prokleti pes! Oteomero, ti si kriv, da ta pes še ni dobil zasluženega plačila. Le iz spoštovanja do tebe sem se premagoval, da nisem šel in prebodel tega kletlega človeka, ki je v nesrečo čeli deželi."

"Lupercij, sin-moj! Le pomiri se! Hvala ti, ako si se res samo iz spoštovanja

do mene premagal! To me veseli." Seže mu v roke. "Sin moj, kolika tolažba za me, da sem vsaj na eno srce dobro vpljival. Prosim te, potrpi še nadalje. Kast je zaslepljen. Slep je še, kakor sam bil jaz, kakor si še ti. Ne vidi solnca ljubezni, katero je posvetilo pred tristoletni tam v Palestini. Dela, kakor ga je naučilo grdo poganstvo. Kristijan ravna in misli drugače. Kaj ne da, sin moj, da se bodeš radi mene premagoval še dalje!"

"Toda pomisli, Oteomero, pomisli vendar! On je sklenil, da ugonobi tudi tebe in mene! Ali se naj pustim kar tako tebi nič, meni nič zavratno zaklati kakor kak boječji zajec? Jaz, hrabri Lupercij? Ne! Ne! Preveč zahtevaš od mene!"

Razburjeno je vstal in šel parkrat gori in doli po sobi.

"Lupercij, tega ne mislim! Tudi jaz se bom varoval in sem hvaležen dobri Marceli, da je prišla povedat to zaroto. — Hči, hvala ti tisočerna!" Segel ji je v roke.

"O, kako sem jaz nesrečna! Kako sem osamljena. Pri taki zveri moram biti in ga celo imenovati brata!" Zajokala je kot otrok.

"Marcela, potrpi. Vse se bode še spreminilo. Trpljenje je grenko, toda potrebno. O kako veliko srečo čutim vkljub svoji nesreči, ker sem kristjan! O križ moje-ga Kristusa, kako prijetno in lajšujoče zdravilo si za ranjeno srce! O Marcela, ko bi ti mogla spoznati! — Poglej koliko strašnih poskušanj sem jaz prestal zadnje mesece. Omagal bi! Moral bi omagati. Ko bi mi moja ljuba Eukratida ne kupila s svojo krvjo zdravila in tolažila — sv. vero v Kristusa!"

"Da, Oteomero, občudujem te. Toda razumeti ne morem!"

"Prosi, prosi Boga luči, da spoznaš! In spoznala boš. Eukratida bo sprosil tudi tebi te milosti, o tem sem prepričan."

"Toda, Oteomero, kaj pa zdaj? To je poglavitno vprašanje." pretrga Lupercij navdušen govor Oteomera. "Za me je dobro. Jaz odidem še danes popoldne. Kaj pa s teboj?"

"Za me, Lupercij, ne skrbi! Moji služabniki so vsi kristjani in na nje se toraj lahko zanesem. Raje bodo dali kri, kakor pa storili greh, se dali porabiti za umor. Imam jih pa vedno okrog sebe, tako da bode morilcu težko priti blizu mene."

"Ne! Edino pametno je, da grem takoj sedaj v njegovo palačo in mu zaderem ta meč do ročajev v njegovo kletno srce!"

"Lupercij, ne prelivaj krvi! Ne omadežuj si svojih rok s krvjo človeško! To ti ne bode prineslo sreče! Saj je Bog nad nami, ki bode maščeval krivico! Ti pa potrpi. Ti mirno odidi iz Braga Augusta. Midva z Marcelo se bova pa pazila. Ko bo pa mogoče, boš pa govoril z Maksimijanom in odstavil bode Kasta. Dobili bomo moža, ki bode zacelil rane, katere je zadal Kast celi pokrajini. Seveda" — pristavi Oteomero žalosten — "tega vsega sem jaz, edino jaz kriv. O Bog, prosim te, ne sodi me po grehah moje slepote!" Potok solz se je vlil starčeku po velih licih.

Oba je pretresel prizor. Če ne vem, kako bi bil Lupercij razburjen, te solze ga bi morale pomiriti. In res pomirile so ga.

"Ne jokaj, dobri Oteomero! Ne razumem te, vendar prepričan sem, da ti bode tvoj Jezus to odpustil!"

"O Lupercij, to je moje upanje. In rad dam kri svojo do zadnje kapljice, da bi izmil prestopke svoje slepote".

Govorili so še dolgo. Naredili so si natančne načrte za prihodnost. Marcela bode strogo pazila na Kasta in čuvala, da prepreči vsako nakano umoriti Oteomera. Lupercij bode pa skušal v Milanu pri Maksimijanu izposlovati, da bode dal Lutzitaniji drugega poglavarja.

"Lupercij, predno pa odideš, še eno prošnjo imam do tebe", vstane Oteomero in prime Lupercija za obe roki, ki tudi vstane.

"Oteomero, govori. Vsaka tvoja želja bo zame zapoved!"

"Lupercij, sin moj. Tebe je Eukratida ljubila, to veš. Toda, da je nisi dobil, bila je kriva moja zaslepljenost. Za me se je darovala Eukratida! Da bi meni izprosi-

la luči svete vere, darovala je Bogu, to kar je imela najdražjega — tebe!”

Lupercija je nekaj streslo.

“Da, Sin moj, vrjemi mi! Jaz vem, da si ti žrtev za me. Kakor je pa želela, da bi meni dobila to milost, tako je gotovo želela enake milosti tudi tebi. — Lupercij, Jezus je imel mater Marijo, katero je pustil na križu umirajoč vsem svojim privrženem kot svojo dedščino. “Ne bom vas zapustil sirot” je rekel. Vidiš, ta Mati Marija je tudi naša Mati. — Lupercij, ali bi mi hotel obljubiti, da boš vsaki večer, ko legaš spat, vzdihnil: “Marija, Mati križanega krščanskega Boga, sprosi mi spoznanja resnice!” — —

“Čudna je ta prošnja, Oteomero. Ne razumem je!”

“Da, čudna! Toda, prepričan sem, ako jo boš držal ne bode dolgo, ko boš sam spoznal, da ni bila čudna, ampak krasna!”

“Na vse zadnje, če družega ne prosiš, kot to, to ti pa že lahko obljubim.”

“Hvala ti, moj dragi Lupercij, luč mojih oči, moja edina tolažba! Ti in ti” — prične še Marcelo za roke, “sta mesto mojih zlate Eukratide moja tolažba! O nebo, kako sem ti hvaležen za toliko tolažbo, v kazni, katero sem si sam nakopal! Kaj bi jaz počel sedaj brez svete vere in vaju.”

Solznih oči se je ločilo popoldne pri ladiji troje src. Lupercij je še dolgo mahal s svojim robcem iz ladije, ki je hitro rezala morske valove proti Rimu.

Oteomero in Marcela sta se žalostna vrnila v palačo, kjer je ostala Marcela celi večer.

“Lupercij se je odpeljal danes z ladijo”, prisopihal je morilec Lupercijev k Kastu. “Vse je šlo po vodi!”

“Lupercij se odpeljal? Slišim prav?” odgovori Kast osupnjen. Prebledel je.

“Potem sem jaz izgubljen”.

“Ne boj se, Kast. Treba bode poslati koga za njim, da mu ali tam zamaši usta, ali pa da ga očrni pri cesarju.”

“Toda ne pozabi, Maksimijan je že potrjen sovladar. Dobil sem danes uradno sporočilo. Maksimijan in Lupercij sta pa osebna prijatelja.”

“Pusti meni! Daj mi samo denarja in v 8 dneh, ko gre prihodnja ladija, odidem za njim.”

“Prijatelj, kolikor hočeš, samo pomagaj mi!”

“Živela svoboda! Živela Venera! Še se bomo dobro imeli. Kast, naš prijatelj mora ostati poglavar Luzitanije! za to bom skrbel jaz!”

(Dalje prih.)

MATERINA SOLZA.

Vrnil se je iz gostilne pozno v noč on, ki je bil toliko let veselje, sreča in ponos svojih staršev. Kako je bil takrat priden, kako odkritosrčen in iskren v ljubezni do svojcev, a sedaj mu je pijača in slaba družina edino veselje.

Kakor je prišel domov, tak se je vrgel v postelj. Objokanih oči ga je gledala mati, pa spregovorila ni, saj ni bilo varno, le nova solza se je utrnila in molek se je hitreje premikal med suhimi prsti. Pokleknila je pred Tolažnico žalostnih in molila in jokala.

Sin pa ni spal, vse je slišal, vse videl.

Ko je domolila, je stopila k postelji in se nagnila čez navidezno spečega, in dve vroči solzi sta padli na obraz izgubljenega,

ga, pa iskreno ljubljenega sina in sta žgali kakor živ ogenj v globini nehvaležnega srca. Misel: moja mati me tako iskreno ljubi, toliko trpi in žrtvuje zame in jaz jo tako kruto žalim, — ta misel je razdevala njegovo dušo; sram in kesanje se je vzbudilo v njegovem srcu in dozorevalo v vesele sklepe.

Ko se je drugo jutro sestal z materjo, jo je prosil odpuščanja in ji je obljubil, da postane drug človek. Držal je besedo in je bil zopet ponos in veselje svoje mater.

Toliko premorejo solze dobre, pobožne matere, ki moli za izgubljenega sina. Angeli jih nabirajo v zlate posode in nosijo pred usmiljenega Boga, od tam pa prinašajo milosti za ubogega, izgubljenega otroka.

Enketa o narodnih domih.

(Dalje.)

NARODNI DOM.

Vsaka naselbina potrebuje dandanes kraj, kjer se narod izobražuje, kjer je knjižnica, kjer so sobe za zabavo, kjer je dvorana za razne prireditve, kjer imajo društva svoj dom.

Toda ti narodni domi morajo biti pa v resnici narodni domi, kjer se "narod" čuti doma, kjer se dela in skrbi za narod, kakor se dela in skrbi v vsaki družini za otroka.

Zlasti so taki narodni domi potrebni nam tukaj v Ameriki. Tu gre za tri stvari pri naših narodnih domih:

1. Za ohranjenje našega milega slovenskega jezika,
2. za ohranjenje naše svete vere in
3. za našo izobrazbo.

Ko smo prišli sem v to novo domovino, prinesli smo v srcu sv. vero, v ustih materni jezik. To dvojje je toraj last naroda, sta naša dragocena zaklada, katera smo se odločili že pri prihodu, da jih bomo skušali ohraniti.

Da si pa vse to ohranimo, treba, da delujemo skupno in složno in enotno. Vera in katoličanstvo ni nikaka stranka, ni nikaka politika. To je podlaga edino pravega narodnega delovanja. Zato pa tudi duhovščina ni nikaka stranjka. To so učitelji življenja.

Zato nam pa treba v vsaki naselbini samo en narodni dom, kajti nihče ni doma na dveh krajih. Vsakdo ima en dom. Tako je tudi za pravega Slovenca samo en dom; ki pa mora biti razdeljen v tri oddelke:

1. Cerkev,
2. šola,
3. dvorana, z društvenimi sobami.

Rev. J. Š.

Na vprašanje: "Ali naj zidajo amer. Slovenci narodne dome?" je težko odgovoriti popolnoma nepristransko.

Kjer je več društev, cerkev ter veliko slovenskih družin, posebno pa mladine, tam je potreben nekak "dom", kjer naj bi se shajala društva pri sejah, kjer bi mladeniči našli ob večerih pošteno zabavo. Naša možka mladina potrebuje zabave. Kam naj gre jo iskat? Kakor vidimo gredo po angleških dvorinah, po "pool-room"-ih, Ice cream parlorih! Česa se tam nauče, to imamo priliko opazovati vsaki dan. Naša dekleta hočejo plesati. Ako ga jim ne damo mi, gredo ga iskat drugod največkrat po raznih slabih, zakotnih dvorinah.

Za vse to pa je primerna samo cerkvena ali šolska dvorana. Taka dvorana je nujna potreba vsake slovenske naselbine.

Narodni dom pa ločen od cerkve, sam za se, je pa samo zbirališče brezvercev, in odpadnikov in raznih propalij.

Dandanes kriče po narodnih domih samo socijalisti in brezverci.

Sicer pa, kje se je še kak Narodni dom obnesel? Kjer pa vsaj životari radi tega, ker ga pošteni možje vzdržujejo in imajo večino pri odboru, kakor n. pr. v Pittsburghu, tam že še za silo neka-ko gre. — V La Salle se samo prepirajo za narodni dom, v Collinwoodu so se tudi začeli, v Clevelandu se že tudi in to bo povsodi.

Da se bodo ti narodni domi tudi slabo rentirali, je jasno. Koliko stroškov ima že navaden hišni posestnik z malo hišo. Treba popravkov, treba osebe, ki ga čisti, treba takse, vodo, elektriko plačati. Večino- ma se zida na velik dolg. Lahko je napisati na papir velike številke, češ, toliko bode neslo. Toda, ali pa bode v resnici — je pa zelo dvomljivo.

V moralnem oziru bode dom zelo slabo

vpljival na mladino. Pijančevanje, igranje, ponočevanje se bode gojilo, ker bode salooner, ki bode imel prodajo pijač v domu, hotel delati dober business. Ali bodo očetje radi videli, da bodo njih sinovi zahajali tja? kjer se bode pilo, veliko pilo? Kjer se bode nemoteno shajala vsa sodrga okolice? — Ako bode katoličkanj pošten ameriški slovenski mladenič, se bode sramoval iti tja; ako bode pa šel, ga bodo pa pokvarili.

Ali se bode jezik ohranil po domih? Nikdar ne! — To more doseči samo slovenska šola. Kjer ni šole, je narodni dom neumnost.

Za društva bode tudi slabo. Že sedaj vsa boljša društva skušajo dobiti zborovalne dvorane za svoje seje, kjer ni saloona, da jim ni treba pri vsaki seji zapravljati za baro. Tam se bode pa pri vsaki seji tudi pilo. Tako se bodo društveniki navajali k pijančevanju.

Sicer pa pogledjmo narodni dom v Ljubljani! Ali je res narodni dom? — To je samo dom slovenske frakarije in faliranih ekzistenc.

Rev. J. T.

Soudan, Minn.

V številki 5. ste poslali med čitatelje lista Ave Maria vprašanje, kaj si mislimo o slovenskih narodnih domih. Moje mišljenje je sledeče: V naselbini, kjer je zadosti naših rojakov za vzdrževanje ali plačevanje cerkvenih stroškov, bode cerkev prva ali prvi narodni dom. Ako se vidi, da bode naselbina rastla, in da bode delo stalno, naj se napravi takoj šola, seveda slovenska katoliška šola, potem, kadar je že ves dolg plačan na cerkvi in šoli naj se misli na narodni dom, ki naj bode v tesni zvezi s cerkvijo in šolo, to je, da v njem preveva, kakor v cerkvi ali šoli, verski narodni duh. Ako ni na taki podlagi, potem ni pravi narodni dom, ampak je pravi narodni **grob**. Dokazov imamo že zdaj, da kjer niso narodni domi na katoliški podlagi, da nimajo zveze s cerkvijo, tam je razprtija med narodom. Tam potem ni govora o kakšnem napredku, ker jedna stranka drugi nagaja kolikor more. Da, pa taki domi niso pravi za naš slo-

venski narod, vidimo iz tega, ker se najbolj potegujejo zanje tisti, kateri nasprotujejo najbolj cerkvi in šoli. Da se pa lahko tudi brez narodnih domov samo s cerkvijo in šolo izhaja in napreduje v vsakem oziru, imamo tudi dokazov. Vzemimo na primer naše rojake v Joliet-u, naj stareja slovenska naselbina. Imajo lepo cerkev in šolo, a narodnega doma nimajo in vendar bolj napredujejo v vsakem oziru, kakor katera druga slovenska naselbina. In zakaj napredujejo? Zato ker so složni, ker delujejo z roko v roki, s svojo častito duhovščino in si mislijo: "kar je nas starejih, imamo itak vso pamet skup, kar je pa mlajših, naj se pa v šoli izobrazujejo". Še nekaj. Kjer nimajo še svoje cerkve, je pa tam katoliška cerkev druge narodnosti, ako si v taki naselbini postavijo narodni dom, namesto svoje cerkve, pa jih je toliko, da bi lahko vzdrževali cerkvene stroške, potem je narodni dom pravi grob, posebno kar se tiče verskega in moralnega življenja. Tisti, ki so delali za dom, bodejo napeli vse sile, da preprečijo zidanje domače cerkve češ "saj imamo tukaj katoliško cerkev in v tej lahko moli Boga kdor hoče! Čemu še posebnih cerkvenih stroškov? Kdor hoče, gre v to cerkev, katera je! Za domačo izobrazbo imamo pa svoj dom in to za nas zadostuje."

Vidite, rojaki, tako govorijo tisti, kateri so za dom brez cerkve in šole, katerim ni mar narodni napredek, ampak lastni žep. Taki domi bodejo narodni domi samo tako dolgo, dokler bodejo imeli njih voditelji "profit" od njih. In nič dalj! Zato kjer ni narodno verske šole, tam bode narodnost izumrla in vsi narodni domi ne bodo tega preprečili. V naselbini pa, kjer je slovenska cerkev in šola in narodni dom v tesni zvezi s cerkvijo in šolo, tam se bode narodnost ohranila ali vzdržala. To je mišljenje navadnega ali preprostega delavca. Kdo stvar drugače sodi, naj se oglasi.

George Nemanič, Box 741
Soudan, Minn.

Nemenil sem se, pisati zoper babilanske stolpe, ali slovenske nerodne dome.

Hvala Bogu, mene vsi odpadniki sovražijo. Zato me podpišite "Slovenski junak". Vsak odpadnik, kdor ugame, kdo sem, dobi počen groš.

Vsaka stavba ima dve strani: solnčno in senčno. Da bi preveč ne razžalil naših dražestnih slovenskih socializmov, hočem le bolj od solnčne strani gledati slovenski dom. Jaz ljubim vse socialiste, kajti tudi oni, če tudi siromaki, so moji bližnji. Vendar pa sovražim njih zmoto. —

Da me boste lažje razumeli, vas opominim na mladeniča, ki je bil pred nekaj leti obešen v Joliet, Ill. Revež se je tolažil s tem, da ni hotel vrjeti, da bi bil res obešen. Zahteval je še novo obleko in ogledalo. Ko se je ogledoval v ogledalu, je rekel: "Kako bi mogli tako lepega fanta obesiti, kakoršen sem jaz". Vidite gospodje socialisti, temu revežu ste podobni vi. Na nesrečno življenje in na še bolj nesrečno smrt ste obsojeni po vašem brezverstvu, pa sami sebe slepite z raznimi praznimi nadami in upanji. In vaši narodni domi imajo pred vsem namen, vas še bolj potrditi v tej zaslepljenosti.

Toda, zašel sem na senčno stran. Ako bi še malo dalje šel, zagazil bi v veliko, veliko smrdljivo blato, ki leži na senčni strani v naših narodnih domeh.

Ko je naš rdeči ata Kristan prišel govorit za narodni dom, tedaj je stavil tudi vprašanje, zakaj duhovniki stavijo cerkve in oltarje? In odgovoril je: "Zato, da vas v cerkvi izpred oltarja bičajo!" — Zakaj pa ata Kristan in njih pristaši zidajo narodne dome, tega pa niso hoteli pojasniti. Kaj se gre tem možem za kaj drugega kot za "denarčke", da se slepi ubogo delavstvo, da se mu izžema iz žepa dolarčke. Ata Kristan so "prifrigan gospod". Bili so v Ameriki na misijonu, pa so videli, da je tukaj dosti nezavednih bacov, ki si dajo radi mirno striči volno, treba je samo malo pozabavljati na farje. Sedaj jih pa ženo, da zidajo narodne soloone, kjer se bodo udajali pijančevanju in še bolj vrjeli rdeči barvi.

Pravijo, da so to narodni domi, pa niti en košček opeke ni njih, vse je kapitalista,

pivovarne, ki bode preje ali sleje vse porgrabila za se. Tako v naši naselbini kažejo socialisti na svoj naroden dom. Toda vselej, kadar ga pogledate vas mora za boleti srce, da ste svoje krvave žulje dali bogatašu, pivovarni, da bode delala dobičke.

Eno pa se katoliško zavedni možje učimo od narodnih domov: gorečnosti in neumornega delovanja za svoje prepričanje! Zbirajmo se okrog svojih oltarjev, v svojih cerkvah, ki so naše, ne duhovnikove, katere si sami postavljamo, ne "pivovarne", kjer imamo še edino zaslonbo in varstvo pred rdečo kugo, ki je že toliko razumov zaslepila in nesrečnih storila.

J. C.

Slov. "Narodni dom" v La Salle, Ill. je last bogatega pivovarja, ki je posodil okrog \$29.000.00. Sami Slovenci so složil skupaj nekako \$5.000.00. — Toraj čegav je ta dom? Slovenski? Narodov? Ne! kapitalista — pivovarja! — Vzemite v roke svinčnik in papir in zračunajte, koliko bode na leto obresti od tega dolga. Zračunajte vse druge stroške in pa dohodke in dobili boste — naroden dom — saloon. Sezidali ste pivovarju kraj, kjer bode delal dobičke z vašo nespametjo in nepredvidnostjo. Lastne krvave žulje ste na ljubo par sleparjem, ki so vas preslepili, dali kapitalistu, ki se bode v par letih smejal vaši — neumnosti! — In prav vam je! Ali vas ni g. župnik Šaloven svaril? — Kdor noče ubogati in poslušati modersvet, naj pa trpi. — Zakaj bi raje ne bili začeli zidati nove cerkve, v starem poslopju, bi pa imeli dvorano, zborovalne sobe in šolo. — Tako bi imeli od zabav sami vi Slovenci in vaši otročki korist. Denar bi ostal med vami za vas. Sedaj bode šel v kapitalistovski žep, v tuje roke. In to vse, ker je tako hotelo par protiverskih fanatikov, ki so hoteli za tuje žulje imeti kraj, kjer bi se pijančevalo in razširjalo brezverstvo.

Cleveland, O.

Iz pisma, katerega nam je pisal neki "Servetus" iz Clevelandu, ki pravi o sebi,

da je “rdečkar in brezverec?

On piše:

1. Zakaj so slovenski duhovniki v Ameriki izgubili kontrolo nad narodom?

Zato, ker so od l. 1890 (nekako) postali nenarodni. Baraga, Pirc, Buh, Plut, Trobec so bili priljubljeni med narodom, ker so mislili tako kot narod, ker so se zanimali za razvoj slovenskih naselbin, bili svetovalci naroda. . . .”

G. Servetus! — Dva teh mož sta še sedaj živa. Povejte nam, zakaj ta dva narodnjaka, sedaj oba častitljiva starčeka, zakaj še danes nista priljubljena narodu slovenskemu? Pravite, zato ker “ne mislita, kakor narod misli”. Povejte mi duhovnika na svetu, da, povejte mi katoliškega moža, povejte mi sploh resnega moža, ki bi mogel misliti, kakor slovenski narod v Ameriki misli in sicer 75 odstotkov? G. Servetus, berete, Glas Svobode? Berete Proletarca? in druge liste? Ker ste tako blizo Cl. A., ali se spomnite strupenih člankov Vaših, ki so že v tem listu zagledali luč sveta? Zasedujete li prepričanje naših ljudi v Ameriki? — Povejte mi, kakšen duhovnik more “misliti, kakor narod misli”. Kak Rev. Schmidt, drugi pa nihče! — “Vera je humbug”, i. t. d. — Kolika podivjanost vlada med rojaki po južnih naših naselbinah!

Da, Servetus, ravno nekako od 1890, v starem kraju, in v Ameriki od 1900 to je prav od takrat, ko ste vi in enake propalice bile spodene iz domovine in ste morale pribežati sem nezmerno nesrečo narodu. Kako je narod takrat mislil, kažejo jednote, K. S. K. J., J. S. K. J. Sv. Barbare K. društvo, glasno kriče napisi na zastavah, na trakovih, na društvenih znakih. Kaj pa vi sedaj počenjate? Kaj ste storili z Sv. Barbaro, kaj počenjate sedaj z J. S. K. J. i. t. d.? Servetus, tega ne vidite. Saj ste vendar v šolo hodili, pa ne vidite tega?

Duhovniki pa kake kontrole nad narodom nikdar iskali niso. Slovenski duhovniki v Ameriki so res storili veliko napako, ki se jim sedaj maščuje, preveč so bili narodni, preveč so ljubili svoj narod, zato

niso videli tudi njegovih slabosti, zato so vse dovolili in vse potrpeali. Ko je prišel “rojak” v župnišče in se obnašal neolikano, kakor surovina, so mu še z vinom postregli. Ko so se po Ameriki klatili kakor “zlatarji” in goljufali narod, so jih v svoji dobrohotnosti sprejemali v župnišča in jih pogostovali, če so tudi potem sami tri dni stradali. Posojevali so narodu, vse zastonj opravljali. Da, kakor predobra mati pokvari dete, tako so tudi slovenski duhovniki bili predobri in zato jih pa sedaj ta narod preklinja s “prokl. . . f. . . .”

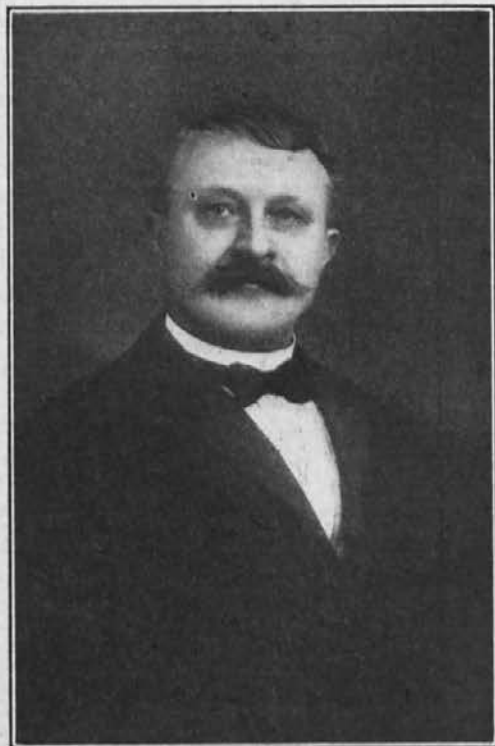
“Vprašajte mlade slovenske duhovnike po Pennsylvaniji, zakaj ne gredo rajše ustanavljat slovenskih fara, zakaj so “stokrat” rajši med Slovaki ali drugimi narodnostmi”.

Na to vprašamo dičnega “Servetusa” samo tole: ako on tako strašno ljubi svoj narod, zakaj pa ni hotel postati duhovnik, saj je bil na tem, pa je raje “faliral”. Zakaj se je on sam ustrašil duhovske sukne in naredil toliko žalosti svoji materi?

“Kjerkoli ne boste sprejeti, še prah otrešite od črevljev svojih nog in tecite v druge kraje” je ukaz Gospoda za vse oznanjevalce njegovega evangelija. Povejte, g. Servetus, ali kak narod tako sramoti svoje duhovnike, kakor slovenski? Turek spoštuje svojega blaznega derviša, Kitajec da čast svojemu “boncu”, Jud svojemu “rabincu”, katoliškemu Slovcu je pa duhovnik “prokl. . . f. . . .”—Ali mislite, da duhovnik nima srca? — da ga ne boli sramotnje? — da nima čuta poštenosti in sramu? — Cigan na cesti se ne pusti sramotiti, duhovnik se pa mora? — Za narod se žrtvuje zato, da ga ta narod preklinja. — Vsaka rdeča propalica, vsak faliran študent, vsak tat in nesramnež, da očitni konkubinarci, vsi, vsi, so pošteni, vse se sprejme, vse se spoštnje, vse se posluša — ti pa duhovnik, ti si pa — “pr. . . . f. . . .” Kakšna imena ste dali slovenskim duhovnikom že vi, g. “Servetus” in vaša banda v Clevelandu! In vi še hočete, da se duhovnik za vas žrtvuje? Da, že sedaj skušajo slovenski duhov-

niki najti prostora med drugimi narodi, ki jih z obema rokama sprejemajo in spoštujejo in poslušajo, pa bodo še bolj. Jeruzalem, Jeruzalem, ki kamenjaš te, ki so k tebi poslani. . . . **tvoja hiša ti bo prazna puščena** — ne boš imelo duhovnikov. Želelo boš po njih, pa jih ne bo, ker si jih kamenalo . . .

Res niso vsi slov. duhovniki v Ameriki naredili časti svojemu stanu, da so se našli, ki so umazali s svojim slabim življe-

G. Fr. G. Tassotti,

ud društva sv. Petra J. S. K. J. v Brooklynu, N. Y., ki je prvi povzdignil glas v obrambo katoliškega imena te jednote. Čast mu!

njem svoj stan. Toda, koliko je, ali je bilo takih? Proti tem par, pa ne vidite velikih in svetih mož, katere smo imeli, kakor, Baraga, Pirc, Lavtizar, Škola, Levec, Trobec, Mrak, Vertin, Stariha, Ločnikar, Buh, Plut etc. In med mladimi gospodi, pojditite po naselbinah, zasledujte njih delovanje in videli boste.

"Kdaj so se slovenski duhovniki zadnjih 20 let zanimali za vprašanja, za katera se v prvi vrsti zanima naš delavec. . . . ?

Kdaj se zanimajo za prosvetna društva, dramatiko, literaturo, čitalnice. . . ."

G. Servetus, ali ste slep, ali ste pa tako omejeni, da ne vidite, kaj se godi vse okrog vas po slovenskih naselbinah. Kdo prireja največ iger po slovenskih naselbinah? Čegav produkt so v veliki večini, 99 percenti vseh iger, katere imamo? Izdala jih je "duhovščina" v starem kraju, tu jih največ prirejajo zopet le duhovniki. — Res bi se v marsikaki naselbini dalo, kaj več storiti, res, da ta ali oni duhovnik zanemarja svoje dolžnosti, toda, koliko je teh? Drugi pa . . . !

Servetus, ali berete liste? Saj se tam poroča!

In tako gre celo pismo dalje!

Na te opazke smo odgovorili, ker se tolikrat ponavljajo po vseh listih.

"Servetusu" pa povemo, da duhovniku ne gre za kako kontrolo nad narodom, duhovnik je samo služabnik vere in narodnosti, Boga in naroda. Vsak duhovnik bi želel biti samo duhovnik, t. j. omejiti svoje delovanje na cerkev, šola in bolnišnico sobo. Kontrolo bi pa rad prepustil pametnim pravim narodnjakom, katerim bi šlo res za blagor naroda, ne pa za kak protiverski fanatizem, kak bigotizem, ali lastno dobičkaželjnost.

"KORISTI" NARODNIH DOMOV.

1. Razdelili bodo naselbine v dve stranke, enim bode "dom" cerkev, drugim "dom".

2. Povzročali bodo prepire in nesporazumljenja. V večjih naselbinah se ne bo da še tako poznalo. V majših bo veden prepir. Cerkev in šola ne bosti za vsako prireditev naredili prošnjo na dičnega Mr. rdečkarja, predsednika doma, če smeti kak dan narediti kako nareditev, slovesnost i. t. d. — Posledica bode jeza, češ, da jim cerkev in župnik nasprotuje. Nasprotno bodo mislili dobri možje in župnik.

3. Napeljevali bodo k pijančevanju. Pri društvenih sejah se bode pilo, da se bo delalo "za narod". Pred dopoldansko službo božjo se bode hodilo "na enga", kjer jih

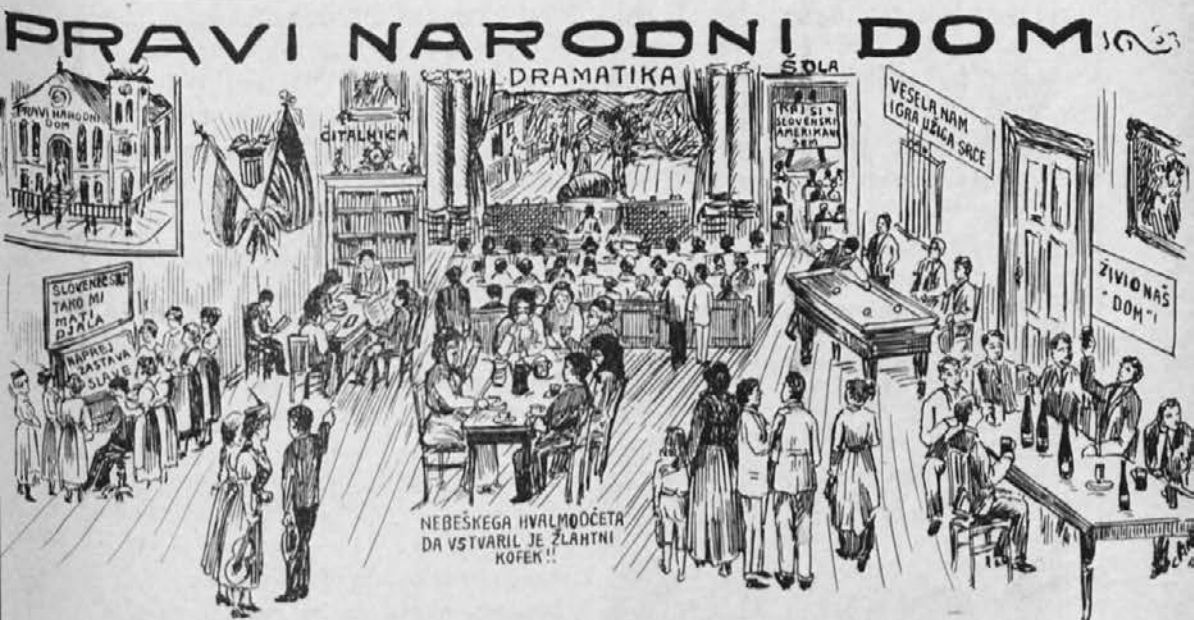
bode navadno več, se bode zamudila služba božja, se bodo možje in fantje opijali in prihajali bodo še le zvečer “od maše” pijani.

4. Koliko bode prepira doma, kako bode vpljival na očete, to se lahko vidi iz dopisa žene iz Pittsburgha.

5. “Grem društvo plačat”, bo rekel mož. Tam ga bodo “prijatelji” speljali, da bodo šli v “kevder” “enega cuknit” — in dostikrat ne bo društvo plačano, denar bo zapravljen, pijana glavo, v ponedelk “maček” brez dela . . . .

de polastilo vodstva “Doma”. Dali se bodo za vse dobro plačati, ko bodo videli, da gre slabo z domom, se bodo umaknili in nedolžni delničarji, zlasti ako so med njimi kaki “f . . . podrepniki”, — kakor jih imenujejo ti sodelničarji, bodo pa — plačevali. “Plačaj John, zakaj si bil pa tako neumen, da si se dal vjeti.” Pajk za to mreže razplete, da muho vjame. Ko jo vjame, ji pa kri izpije. Taka muha je vsak ne-rdečkast rojak, ki je iz šviga-švagarije tam in tukaj.

Čez kakih 5 let bomo najbrže lahko te-

6. Finančno se bodo slabo rentirali. Dela se za “prohibicijo”. Nismo za to gibanje. Vendar, da se bode moralo kmalu nekaj ukreniti proti pijančevanju, se čuti nujna potreba, drugače bo ameriški narod kmalu — narod degeneriranih pijancev. — Ako bode “suho”, kaj bode v domu? To naj pomislijo oni, ki bodo podpisali kako odgovornost!

Delnico za “Narodni dom” kupiti je lahko. Iznebil bi se rad \$25.00 ali še več. Najhitreje gre z delnico. Hajd, kupimo jo! — Toda delničarji so lastniki doma. Naj dom propade, kdo bo moral doplačevati, kdo pokriti primanjkljaj? — Po vsch državnih postavah — lastniki, ki so pa — **DELNIČARJI**. — Par koritarjev, kričačev se bo-

le članke ponatisnili, ker se bodo že začeli vresničevati.

Katoliški možje, zavedajte se: Delničarji so solastniki “doma”; kot taki pa popolnoma odgovorni za vse, kar se godi v “domu”, tudi glede financ, tudi glede pokritja primanjkljaja, glede vsega. Ako se bodo godile tam grde stvari, pijančevanje, nemoralnost . . . i. t. d. — vi ste v svoji vesti odgovorni pred Bogom in ljudmi za vse to. Vaš denar donaša te odstotke. — Ako bode treba odgovor dajati pred svetno sodnijo, vsi delničarji so soodgovorni. — Ako bode primanjkljaj, vsi delničarji, ga bodo morali pokriti. — Toraj možje: hands off! Ubogajte, drugače se

boste kesali! Takrat bode prepozno.

7. To bode zbirališče vse rdeče, višnjeve in druge svojati. Tam se bode "za narod" sramotili vse, kar ni rdeče, kar ni povolji rdečim kolovodjem.

8. So naselbine, kjer ni šole, kjer ni cerkve, toda "dom" mora biti. In dobe se zaslepljeni očetje, katerim je več za pijančke, za kričache, kot lastne otročičke. Takoj so pripravljeni dati svoj delež. Za otročičke svoje, za njih korist, za šolo, o, za to je pa tako težko dati. — Vzemite Lorain, O. Tako potrebujejo nove šole za otročičke. Ne! Ti naj bodo v zaduhlih prostorih. Kaj nam otročički mar! — Par sleparskih pijancev, ki hočejo imeti dom, kjer bode Mr. Gajzla lahko stresal svoje neslanosti, kjer bodo tudi "Zavedne Slovenke" lahko prodajale svojo neslanost, o to pa to! Zato pa moramo dati! Za "Narod" moramo prispevati, kajti lastni otročički niso narod!

XX

O, DA BI SPOZNALO!

Naše misli glede Narodnih domov smo že povedali. Da je bilo naše stališče pravo in naši nazori edino pravilni, nam spričujejo pisma, katere smo dobili od najrazličnejših strani in oseb. Glasilo K. S. K. Jednote je dotični članek celo ponatisnilo.

Dostavili bi samo še to le.

"Narodni domi", dvorana z odrom, sobe za društvena zborovanja, prostori za knjižnico, ali čitalnico, prostor za zabavo mladencem s "pool table", je neobhodna potreba za vsako slovensko naselbino in vsako župnijo. Zato vsi škofje priporočajo duhovnikom, naj zidajo "Club house". In res vsaka, kolikor toliko urejena župnija ima že svoj "Club house", večji ali manjši. Slovaki v Brooklynu imajo dvorano za \$12.000 in hišo za 6.000.

To pa je najprej dolžnost duhovnikov dandanes, da poskrbe za svojo župnijo vsega tega. Vse delovanje v cerkvi in v šoli bode brez pravega uspeha, ako ne bode združeno s socialnim delovanjem. New Yorški kardinal se je že večkrat izrazil o tem in povdarjal, kako želi, da se deluje v tem smislu.

Nobena šola, nobena cerkev bi se ne smela zidati, da ne bi se poskrbelo tudi za dvorano. "Basement" pri cerkvah, "hala" pri šoli, naredi v ceni razlike za kaka dva tisočaka, koristi pa za deset.

In da se med nami toliko dela za vstavljanje narodnih domov, zlasti po naselbinah, kjer so cerkve, je uzrok to, ker se ni razumelo potrebe časa in razmer in se ni za vse to dovolj poskrbelo pri cerkvi. Vsak čas ima svoj značaj in svoje potrebe.

Kdor hoče toraj uspešno delovati, mora delati temu značaju in potrebam primerno, drugače je vse delovanje mahanje po vetru.

Tako so nas pa nasprotniki prehiteli in spolnila se je resnica: "Kdor ne gre s časom, bo pohojen." Čas je šel naprej, nove razmere so prinesle nove potrebe, ker se jih pa ni razumelo na eni strani, poskrbelo se je za nje na drugi strani in v škodo in nesrečo narodu in nasledki se bodo čutili dolga leta od zdaj in sicer vedno občutneje. Vsak greh se maščuje, tudi grehi zaspanosti in zanemarjanja stanovskih dolžnosti.

Ko se je začela Zveza Kat. Slovencev pred leti, upali smo, da bode vzdramila merodajne kroge, da se bode vsaj ob enajsti uri spoznalo zamudo. Vendar nič!

Zato še enkrat naš list povzdigne glas in kliče na delo vse, katerim je le količkanj pri srcu blagor naroda in ohranjenje sv. vere med nami.

Slovenska duhovščina in katoliški možje, zdramimo se vsaj zdaj, ko je že toliko zamujenega, ko že gledamo žalostne sado-ve svoje zaspanosti! Združimo se! Katoliška društva po naselbinah združite se v krajevne Zveze in s z druženimi močmi poskrbite za svoj "Club house", — "Narodni dom". Če že ne za se, pomisliti na svojo mladino. Očetje, mislite na svoje sinove! Mladina vam raste. Toda mladina mora imeti zabavo. Od sina ne morete pričakovati, da bo vedno doma sedel. Ven hoče, v družbo ga žene. Zabave se mu hoče. Očetje, poskrbite jim društveno sobo! Kaj se godi po "pool parlorjih", po raznih "Dancing Hall"-ah, po "Ice Cream" parlorjih,

to je grozno! Kako more duhovnik, kako more oče, kako more katoliški mož vse to mirno gledati in pri vsem tem držati roke križem, pušiti svojo cigaro in reči "kaj mi mari", to je nerazumljivo.

Združimo se! Začnimo vendar! Nikar ne spimo!

Zveza je oživila! Nad dvanajststo udov ima že. Ali bi se ne dalo vsaj sedaj kaj storiti po naselbinah?

V imenu naše mladine toraj prosimo, lepo prosimo: vzdramimo se! Vsaka na-

selbina na delo! Katoliška društva v krajevne Zveze za skupni dom skupaj s cerkvijo in šolo! Vsaka naselbina naj dobi podružnico zveze, — svoj katoliški klub!

Čas narodne zaspnanosti je grd madež v zgodovini vsakega naroda. Verska zaspnanost je pa naravnost sramota!

Na delo toraj. Drugače nas bodo potomci preklinjali in metali kamenje na naše grobove:

Ker nismo spoznali tudi mi!

Ave Maria!

Pod oljkami!

Mati Elizabeta.

Poznaš srce, ki tukaj plaka?
Na tla solze krvave vro.
Za tebe kapljica je vsaka,
rubinov svetih sto in sto
za limbar tvoj!

Glej, Mučenik!

Nad njim se bič krvavi proži,
v potokih lije kri nizdol,
a Jezus tvoj molči, ne toži,
daruje ran pekočih bol
za limbar tvoj.

Na križ pribit!

Glej trnje mesto krone zlate,
v rokah, nogah žebelj krvav
in to, vse to je samo zate,
morje bridkosti in težav
za limbar tvoj.

Glej, naš Jetnik!

Samotno na oltarju čaka,
ponižno skrit in nepoznan,
tam za te moli, prosi, plaka,
glej, tam trepeče noč in dan
za limbar tvoj.

O, čuvaj ga!

En sam počiva v duši tvoji,
drag kot Gospodove solze . . .
Nanj čaka Jezus v slavi svoji,
nebesa vsa se vesele
za limbar tvoj.

Iz slovenskih naselbin.

Moško cerkveno društvo sv. Cirila in Metoda v New Yorku je bilo ustanovljeno 8. maja v naši dvorani. Odbor je sledeči: Načelnik, g. župnik. Predsednik: g. Jernej Habjan. Podpreds.: g. Luka Pavli. I. tajnik: g. Albin Zakrajšek. II. tajnik: g. Frank Potočnik. Blagajnik: g. Anton Žagar. Reditelj: g. Mike Štefančič. Nadzornika: gg. Valentin Pavlič in Jožef Mrčun. To društvo, sad našega misijona, naj čvrsto raste in cvete ter rodi obilo sadu pri mladeničih in možeh naše župnije.

Igra "Prisegam" se je z velikim vspedom igrala v Newburghu Cleveland, O. Igro je priredilo društvo Sv. Ane. Igra se je morala ponoviti na splošno željo.

Okrog 200 šolskih otrok pristopa v cerkvi Sv. Lovrenca v Clevelandu skozi celi mesec maj, vsako jutro k sv. obhajilu. O, blagor se župniji, kjer se otroci tako vodijo k Jezuščeku, O, ne bodo šli od nje ga v življenje brez obilnega blagoslova. Čast jim!

Pouka za I. sv. obhajilo v Collinwoodu se udeležuje do 200 otrok. Ubogi g. župnik, koliko bode truda, predno bodo ta srčka pripravljena za Jezuščeka! Vendar ves trud bo plačal Jezušček sam!

V Willard, Wis. so velikanočne praznike jako lepo obhajali. Imeli so zjutraj "vstajenje" in slovesno sv. mašo. Pevci društva "Zvon" so jako lepo prepevali velikanočne pesmi. To cerkveno pevsko društvo je imelo svojo veselico 22. aprila.

Barberton, O. — Društvo Srca Marije je darovalo za cerkev iz svoje blagajne \$50.00. — Društvo Sv. Jožefa 110. K. S. K. J. je darovalo \$100.00. Čast obema društvoma, ki se zavedata zakaj sta "katališka".

Župnija sv. Lovrenca, Cleveland, O. — Velikanočna kolekta je znašala \$825.67. Častitamo! — Župnija Sv. Lovrenca bode imela farni piknik v pokritje cerkvenega dolga. Piknik bo 15. julija.

V Canonsburgu je ondotni župnik Poljak odredil, da ne bode več pustil, da bi rdečkarje nosili mrtve v cerkev. Že v zadnji številki smo pisali, kako podivjani so ti rdečkarji in kako se obnašajo pri pogrebih. Zakaj ga ne nesete mrtvega k "bari" v saloon, to ljubite v življenju, pa naj vas še mrtve zadnjič tja neso, v cerkvi pa nimate nič opraviti! — Čast gospodu župniku.

V Canonsburgu, Pa. je bil lani in predlanskem za velikanoč Rev. Albin Moder, Bridgeville, Pa. da je dal priliko rojakom, da so opravili svojo velikanočno dolžnost. Najbolj rdeč med ondotnimi rojaki je neki Ambrožič, ki svojih otrok niti krščenih nima! To je rdeči general Alexanderski! Naš poklon!

V Chicago, Ill. je priredilo društvo Sv. Štefana št. I. K. S. K. J. v cerkveni dvorani dve kratki igri.

V cerkvi Sv. Štefana Chicago, Ill. so imeli slovesno "vstajenje" veliko soboto večer ob 8. uri. Na veliko nedeljo je bila cerkev pri obeh sv. mašah natlačeno polna. Kolekta je znašala \$1100.00. Častitamo.

V Greaney, Minn. bodo imeli 22. majnika blagoslov novega zvona za svojo novo cerkvico. — Zanimivo je res čitati, kako živahno gibanje se je začelo v Evelethski slovenski župniji, od kar je tam nastopil goreči in neumorno delavni Rev. A. Leskovec. — Greaney je njegova podružnica, katere se je zavzel z navdušenjem. — Pri

nabiranju darov za zvon se je veliko zaslug pridobil cerkveni ključar John Mlačnik. — Dobili so iz cerkve v Chisholm nov harmonij v dar in č. g. župnik se bode potrudil, da se ustanovi in izvežba cerkven pevski zbor.

V Neodesha, Kans. so imeli sv. birno, pri kateri je tudi več slovenskih otrok sprejelo zakrament sv. birme. — Dobili bodo tudi katoliško šolo.

Deset junaških društev J. S. K. J., ki so podpirali predlog Chicaškega društva so:

1. Sv. Janeza Krstnika, šte. 71., Collinwood, Cleveland, O.

2. Sv. Jurija, šte. 61., Reading, Pa.

3. Sv. Jožefa, šte. 41., East Palestine, Pa.

4. Sv. Mihaela, šte. 27., Diamondville, Wyo.

5. Sv. Roka, šte. 94., Waukegan, Ill.

6. Sv. Alojzija, šte. 18., Springs, Wyo.

7. Marija Zvezda, šte. 32., Black Diamond, Wash.

8. Sv. Janeza Krstnika, šte. 37., v Cleveland, O.

9. Sv. Antona, šte. 108., Youngstown, Ohio.

10. Sv. Mihaela, šte. 40., Claridge, Pa.

Ta društva, skupaj s Chicaškim, naj ostanejo napisana v zgodovini ameriških Slovencev v žalosten spomin na žalostne naše čase!

V Brockway, St. Stephens, Minn., je vse obrede velikega tedna opravil naš iskreno ljubljeni mil. g. škof J. Trobec ob azistenci Rev. J. Trobec in Rev. Josefa Trobec in dijaka Mr. Mich. Omana.

V Evelethu, Minn. je Rev. A. Leskovec ustanovil tudi otroško društvo, katerega namen je, učiti se slovenščine! Živio, g. župnik, ki razumete potrebo časa!

"Slovenski Svet" je ime novemu slovenskemu tedniku, ki je začel izhajati v Washington, D. C. Njegov namen je vzbuditi Slovence za svojo lastno domovino, da bi se vsi navdušili za svobodno Slovenijo.

Marijina družba v Collinwoodu, O. je imela na belo nedeljo važno sejo.

V Youngstownu, O. je umrl rojak Jakob Žitnik. Revez se je zgubil. Ni bil pri nobenem društvu. Rojaki so morali zbirati za njegov pogreb. — Ali ni to žalostno, da pri tolikih društvih še kdo umre, ki ni v društvu? — Da! In takih slučajev bo vedno več in več. Ko človek izgubi vero, izgubi vsak človeški čut. Uda se pijači. In ako ga posvarite, naj varčuje, naj se zapiše v društvo, dobite odgovor: "Kaj mene briga! Če me ne bodo hoteli pokopati, naj me pa zunaj puste strohneti."

Naši vrli Barbertončani so velikonočni praznik proslavili nad vse slovesno. Kaj pada, tudi oni so obhajili vstajenja dan svoje naselbine. Velikanočna kolekta je znašala \$305.76. Krasen začetek. So pač tam možje. — Živio Barberton!

V Collinwoodu, O. je na velikanočno nedeljo cerkveni pevsko zbor pokazal, kaj zna. Zlasti možki zbor je izvrstno rešil svojo nalogo. Tudi godba je zaigrala par komadov.

V Newburghu Cleveland, O. so imeli krasno velikanočno slavje. Vsa društva so v paradi prišla v cerkev. Zlasti uniformovana društva Sv. Lovrenca in Sv. Antona Padovanskega sta naredila krasen utis. Tu v tej naselbini je zavladala med dobrimi katoličani sloga in edinost, kakoršna je malokje. Čast! Seveda-ljubeče očeto vsko srce navdušenega župnika Rev. J. Omana je pripraven kraj, kjer se vsi dobri lahko združijo. — Svetovali bi, da bi se vsa katoliška društva združila v Zvezo pa načim Zveze Katol. Slovencev. Možje na delo. Rešitev mladine, fantov, bi naj bil glavni namen.

Prosta Irska, to je geslo ameriških Ircev. Pridobili so za to misel Ameriško vlado in — sv. očeta Benedikta XV. — Lepi Irski in in krasni Sloveniji želimo svobode!

Waukeganska zadeva K. S. K. Jednote je pokazala, da ima jednota pravico, in ne samo pravico, temveč dolžnost, da vsako leto suspenda vse ude, ki niso opravili velikanočne dolžnosti. In to je nasijajnejša zmaga! Društveni uradniki pome-

tite smeti iz vseh katol. društev. Rdeča nesnaga ne spada v katoliška društva.

Cleveland, O. Župnija Sv. Vida. 4ournna pobožnost je vršila v cerkvi Sv. Vida 22. aprila na tiho nedeljo.

Gilbert, Minn. Rev. M. Bilban je zbolel precej nevarno. Priporočamo ga molitev in želimo, da bi kmalu zopet ozdravili. J. P.

Dopisi.

Tabasko, Colo.

Dragi uredniče:—

Nije dugo, što smo se predplatili na Ave Maria, pa mi se je zato priljubil. Da, to je prvi katoliški list, što som ga čitala ja i moj suprug prvi put. V Trinidadu ovde dosta je žalostno. Moram vam pripoznati, mi smo Hrvati pa se naši duhovni ništa ne brinu, da bi dali narodu svomu katoličko hrvatsko štivo. Ja i moj suprug znamo i slovenski, za nas je sve jedno. Ali to ne znaju svi. Zato bi bilo dobro, da su složni Hrvati i bi se naručili na Ave Maria i bi ga čitali. Svaka katolička kuća ne bi smela biti bez Ave Maria. Ali na žalost, da ljudi čitaju zamazane novine, pune laži i gadnih romana, nego nabožne knjige. — Dragi uredniče, imamo ovd' te u Berwindu katoličku crkvu i dobrega duhovnika. Svaki mesec je jedan put misa, pa i tada bi bila skoro prazna crkva, ako ne bi bilo meksikana in Amerikanaca. Ima nas dosta u Tabasko, Colo. Hrvata in Slovenaca ali nitko ne ide k službi božji i tudi v Boga ne veruje in svoju decu ne uče o veri ništa.

Dragi uredniče, tu vam prilazem \$2.00: \$1.00 za dar za veliki Ave Maria za majnik mesec, za pripomoč okrasiti ga, a 50c za Mali Ave Maria. Vam šaljem, da Mali Ave Maria okrasite za majnik a 50c. za jednu godinu jednomu siromašnomu otroku, koji bi ga rado čitati, pa ne more ga kupiti. Ja ču biti vesela, ako čujem, da se je jednoj maloj ali malome moglo to veselje učiniti. Primite iskren pozdrav, g. uredniče, i svi čitatelji Velikoga i Malega Ave Maria.

Anica Tumič, Box 236.

Opomba urednikov:— Iskrena vam hvala za lepe besede in dar. — Skupaj z vašim pismom smo pa dobili pismo iz Forest City Pa., ko neka oseba naroča Veliki Ave Maria, za revno udovo Nežo Nikotak iz Braunsdale, Pa., in plača za njo. Ta udova ima pa dve hčeri, ki bosti gotovo veseli, ako bosti dobili v dar za eno leto Mali Ave Maria. Zato smo kar tema dva sirotoma naklonili Vaš dar. Bog Vam plačaj! — Silno žalostno je res med brati Hrvati, da nimajo niti jednega katoliškega lista, da imajo ves tisk med njimi v rokah razni kruhoborci. Silno žalostno je, da ni sloge med hrvaških duhovništvom! Mi smo že nekoliko gospodom ponudili, da smo pripravljene Ave Maria izdajati v hrvaščini, samo, ko bi kdo hotel prevzeti uredništvo. Vso odgovornost in vso

finančno breme vzamemo na se. Ubogo ljudstvo! Prerok Jeremija joka nad Jeruzalemom: "Otročički so mrlji gladi in prosili kruha, toda ni ga bilo, ki bi ga jim bil dal!" — Ali ni v enakem gorju tudi hrvatski narod v Ameriki?

Valley, Wash.

List Ave Maria zasluži vso pohvalo in vse naše priznanje, ker je tako odločen in neustrašen boritelj proti grdemu socijalizmu, ki trga ljudem iz src najdražje svetinje svete vere in narodnosti, in jih peha v časno in večno nesrečo. Na ta krasni list bom naročena, dokler bodem živa, pa če bi bila naročnina tudi \$3.00 na leto. Kako prazen je izgovor, kdor pravi, da nima za Ave Maria in pa da nima časa ga brati. Za slabe časopise pa imajo denar in tudi brati jih imajo čas.

F. P.

Chicago, Ill.

Čudim se, kako je mogoče, da se kake ženska tako daleč spozabi, da mora držati z naprednimi listi in vanje dopisovati. Da, dobe se ženice, ki se tako daleč spozabijo, da pišejo celo tako, kakor bi si kak mož ne upal pisati. "Poglejte me, kako sem svobodna". "Jaz ne verujem več! Jaz znam zabavljati čez vero in duhovnike!" "Ne hodim več v cerkev!" i. t. d., in to je pravzaprav vsa njih svoboda in prosveta. — Vprašam te "svobodomiselnja" žena, povej mi, v čem si pa ti bolj svobodna od mene, ki hodim v cerkev in ki spolnujem svoje verske dolžnosti? ki skušam svoje otročiče naučiti, da se ne smemo bati samo policaja, temveč Boga, da moramo radi njega biti dobri, ker nas bode on kaznjeval, ako ne delamo dobro, kakor bo tudi vse rdečkaste zaslepljene matere? — In pa trdiš o sebi, kako si strašno izobrazena! Povej mi, povej, sirota, koliko pa ti več veš, kakor pa jaz? Morda znaš res malo več psolv in kletvic in grdih besedi, katere bereš po slabih listih in slišiš po saloonih. To je pa tudi vse. — In pa trdiš, da naj me spregledamo in naj gremo za teboj za rudečo zastavo! Revica, pri tem pa ne vidiš, kako si slepa, kako ne vidiš, kam drviš! O, pa boš že še spoznala. — Da, sramovati bi se morale vse dopisovalke v rdeče liste! Če se kak pijanski revček spozabi in vidi pred seboj rdeči nos, potem pa misli, da je vse na svetu rdeče, se mu že še odpusti. Za ženo, mater je pa to grdo in sramota! No, sicer bode pa prišel čas, ko bodeš spoznala tudi ti. Pa ti boš zaslužila svojo kazen. Pomilujem samo nedolžno otročičke takih naprednih mater.

M. O.

Lorain, O.

Nekateri so začeli delovati, da bi se tukaj razdelila naselbina in bi se zanesel med rojake prepri, ter bi se naj ustanovil proti cerkvi — Narodni dom. — Rojaki, naš narodni dom je slovenska naša cerkev in naša slovenska šola. Spreglejte vendar! Poglejte v kakih prostorih pustite sedeti po cele dneve svoje lastne otročičke, kako je v eni temno. Pustite jih, da si kvarijo oči. Toda svoje lastne ljube otročiče

hočete pustiti v takih prostorih, da si kvarijo zdravje in oči in hočete tisočake žrtvovati na ljubo par pijančekom, ki bi radi imeli kraj, kjer bi se nemoteno pijančevalo, kjer bi se točila pi-jača itd. Ali Vam niso vaši otročički najbližji? Več kakor pa pijanci? Zakaj bi si ne postavili pravega slovenskega doma, nove slovenske šole, kjer bi bil prostor pred vsem za naše ljube otročičke, za novo šolo, kjer naj se pa naredi tudi lepa dvorana za prireditve in za društvene seje, kjer se lahko vrše tudi zabave.

Z veseljem smo toraj brali v "Slogi", da se je začela že akcija. Saj smo vedeli, da so v Lorainu krepki slovenski možje, ki so zavedni, in ki se ne dajo vsakemu sleparju tako hitro pre-motiti s kakimi puhlimi frazami.

Čast Vam Lorainski slovenski možje! Pu-stite pijance in sleparje! Ako hočejo imeti svoje narodne "saloon", pa naj si jih sami postavijo. Vi si pa postavite Narodni dom, kjer boste želeli videti tud isvoje otročiče, kjer boste po-skrbeli ne samo za sedanjji pijači udani rod, temveč tudi za svoje potomce, svoje otročičel! To je pa samo — slovenska katoliško narodna šola.

—o—

Forest City, Pa.

Prav lepo se Vam zahvalim za lepi in pre-krasni majnikov šmarnični list. Kako z vese-ljem ga berem naglas zvečer, da tudi naši "bor-darji" slišijo. Bog Vam povrni vaš trud za ubo-go naše zaslepljeno ljudstvo. Globoko smo bili ginjeni, ko smo brali, kako vas je Marija usli-šala, ko ste bili bolni. Oj koliko lepih spominov ste nam vzbudili z žalostno goro, ker smo tu-di mi kot otroci in potem kot odrasčeni ro-mali na to lepo božjvo pot. Oh, kak razloček med slovenskim ljudstvom tukaj in tam doma, Tam božja pota, procesija, tukaj pa pikniki, bali, veselice, in norosti!

Stejem si pa v dolžnost, da tudi jaz opišem, kolikrat in kako sem bila uslišana po Mariji.

Bilo je pred veliko leti, ko sem šla z možem v Brazilijo. Veliko je bilo tam trpljenja, bolezi in pomanjkanja. Vendar v 2 letih sva nahrani-la toliko, da sva šla lahko domov v domovino. Doma sti mi umrle dve hčerki ta čas. Mož je bil v bolnišnici in jaz sem morala služiti za dekle. Koliko sem v tem času duševnih bo-jev prestala, to ve samo Bog v nebesih. Toda vsikdar sem zaupala na Marijo, nji sem se iz-ročila in vsikdar sem dobila pomoč. Ko sva šla nazaj na morje, zbolela sem tako, da je zdrav-nik rekel, da ne morem več ozdraveti. Tri ted-ne sem visela med življenjem in smrtjo, kajti voznja je trajala 33 dni. Koliko sem premolila v tem času in prosila Marijo pomoči! Vsaki vzdihljeje je veljal Mariji kot srčna prošnja za pomoč. In bila sem uslišana. Ozdravela sem.

M. Švigel.

—o—

Ely, Minn. — Velikanočne praznike smo tu-kaj v naši naselbini nad vse lepo slavili. Imeli smo krasno jutro, ko so se množice zbirale od vseh strani, da vsaj na današnjo nedeljo poka-žejo, da srce človeško kar ne more biti brez

vere. Cerkev Sv. Antona Padovanskega je bila natlačeno polna pri obeh svetih mašah. Ne-pričakovano veliko jih je sprejelo tudi sv. ob-hajilo. Naš častiti starček, nad 87letni Monsig-nore Rt. Rev. Buh je bil ta dan kakor pomla-jen. Veliko in težko je bilo delo ta dan zanj. Vendar njegov glas je bil močnejši kakor druge nedelje. Mi Elyčanje bi morali biti v res-nici ponosni, da imamo tako častitljivega go-spoda za svojega župnika. Žalibog pa imamo tudi med nami veliko takih, katerim je vera in cerkev trn v peti. Toda prišel bode tudi za-nje čas, ko bodo spoznali: "O, kako sem bil ne-umen!", kakor je še vsakdo spoznal. — Cer-kev so okrasile šolske učiteljice iz Public School, ki poučujejo katekizem v nedeljski šo-li. Pri prvi sv. maši je bilo slovensko petje, pri drugi pa latinsko in angleško. Pri drugi sve-ti maši navadno pojo te učiteljice. Petje je bi-lo jako izvrstno pod vodstvom našega orga-nista g. Ivana Boljka. Moški zbor bi bil lahko veliko večji, ker imamo dovolj fantov in mož-kih, ki znajo peti, ko bi samo hoteli se žrtvo-vati za cerkveno petje. — Pri slovesnem praznovanju tega najtrečjega praznika naše svete vere, ko je pritrkavanje zvonov ozna-njalo slavnost vstajenja Gospodovega, uhajale so nam pa naše misli tja domov, v staro do-movino. Spominjali smo se lepih mladih lni-j. Kako srečni smo bili še takrat. V krogu svo-jega očeta in ljube mamice smo sedeli doma pri obloženi mizi z okusnim "žegnom". Kako smo že takrat želeli ta dan slaviti doma pri svojih dragih domačih. Še le sedaj čutimo, ka-ko je bilo takrat lepo, ko pogrešamo to ljubo srečo. Toda koliko krvi jesedaj prelite po na-ših poljanah. S krvjo je oškropljena naša sta-ra domovina.

Oj tužna domovina!

J. J. Peshel.

—o—

La Salle, Ill.

Prvikrat v trinajst letih obstanka imeli smo sv. misijon, katerega ne bomo tako hitro poza-bili, kajti bilo je res nekaj lepega. Vsi govori in vse pobožnosti so bile tako zanimive, da so se nam utisnile v srce in spomin. Pa sv. misijon bode gotovo rodil stoterni sad v naši župniji, bode v resnici to, kar je misijonar povedal, da mora biti, — mejnik, ki bode ločil čas pred misijonom in čas po misijonu. Križ na Kalva-riji je razdelil vso zgodovino v dva dela. Tako mora tudi naš misijonski križ razdeliti zgo-dovino naše naselbine. Križ je tudi razde-lil svet v dva tabora: za Kristusa in proti Kris-tusu. Meja med tema taborama je ozko začr-tana: "Kdor ni zmenoj, je že zoper mene." Sredine ni! Tako je tudi v naši naselbini, ka-kor je rekel misijonar, ta misijonski križ raz-delil nas v dva tabora in nas mora razdeliti. Kdor hoče biti s Kristusom, mora pustiti hu-diča pri miru. Kdor hoče pa biti s hudičem, mora pa Kristusa pri miru pustiti. Med misi-jonom smo imeli tudi mi dva misijona celi teden, eden je bil v naši cerkvi, drugi pa v narodnem domu, bolje v narodnem saloonu. Ob sklepu smo imeli dve paradi, eno je vodil v cerkev Kristus križani, drugo so vodili njegovi

sovražniki v — dom, proč od Kristusa. Tako smo se razdelili. Natlačeno polna cerkev si je izvolila Kristusa in se odločila, da bode šla za njim. Mala peščica La Sallčanov, katerim so priskočili na pomoč socialisti iz okolice, si je izbrala hudičev pot, proč od Kristusa — v saloon. Kdo si je boljše izbral, ni težko povedati. In kdor sedaj še ne vidi, uvidel bode kmalu. Saj čas življenja tako hitro poteka!

Cel teden je bila med misijonom udeležba velika in jako lepa. Vsako jutro in vsaki večer je bila cerkev polna. 965 je bilo svetih obhajil. Spovedovali so poleg misijonarja in domačega gospoda župnika še Rev. F. Podgoršek iz Whitinga, Ind., Rev. Fr. Mažir iz Springfielda, Rev. A. Sojar in Rev. Ambrož Širca O. F. M. iz Chicage. Vsem tem č. gg. se iskreno zahvaljujemo za njih pomoč. Krasne pobožnosti smo imeli v četrtek večer v soboto večer in pri sklepu. Misijonski križ so prinesli v procesiji v cerkev 4 mladeniči in ga celi čas držali, dokler ni bil blagoslovljen. Te procesije, kakor tudi procesije s presv. Rešnjim Telesom so se udeležila katol. društva s svojimi zastavami.

Tako smo imeli res lep teden, za katerega smo hvaležni našemu dobremu g. župniku Šalovenu.

Pevsko društvo "Slovenija" je krasno prepevalo svete pesmi celi teden. Vsi tuji gospodje so hvalili to lepo petje.

Mi pa obljubimo č. misijonarju Rev. Kazimirju Zakrajšek, O. F. M., da se bomo krepko sprijeli naukov, katere smo sprejeli ta teden sv. misijona.

Farani.

Chicago, Ill.

Po mojem mnenju je samo tista slovenska naselbina napredna, in zavedna, kjer imajo pravi slovenski dom — slovensko župnijsko šolo. Da, slovenska šola je v vsaki naselbini pravi slovenski dom, kakoršne sedaj po naselbinah ustanavljajo, bi morali priti še le po šoli ali pa skupaj v šolo. Marca meseca sem se mudil v Springfieldu. Moja prva stvar je bila, da sem poiskal Slovence, svoje rojake in pa dom K. of C. Ko sem šel na tiho nedeljo k sv. maši v slovensko cerkev sv. Barbare, sem se kar začudil, ko sem zagledal poleg revne cerkvice veliko lepo slovensko šolo. Vem, da je naselbina majhna in revna, toda ker sem videl, da imajo tam že slovensko šolo, imam jo za napredno in zavedno. Zato sem se tega zelo zveselil in čast Rev. F. Mažirju, ki s tolikimi žrtvami od njegove strani vzdržuje tudi šolo in se toliko žrtvuje za tako revno in majhno naselbino, kakor je Springfield, Ill.

Jakob Turšič.

Koprive iz rdečih vrtov.

Lina Božič iz Collinwooda, O. piše, da se ne boji ne "boga, ne hudiča". Draga rdečkasta Linica, "boga", pisanega z malo črko, se ti res ni treba bati, ker taka boginja si ti, kakor te je Konda povišal. Kako bosta pa obravnala z Bogom, z veliko začetno črko, je pa drugo vpra-

šanje. S tem, da ga ti, Linica, pišeš z malo, si malo dosegla, ker v besednjaku vesoljnega stvarstva kar še ostane z veliko začetno črko in z veliko močjo—Bog. In bosta že še skupaj prišla, draga linica božič in sicer ne z bogom, temveč z Bogom.

Neka Mrs. I. Petje poje take gorostastnosti v Gl. S., da si ne moremo misliti drugače, kakor, da se je revici zmešalo. — Pfiu, sram bodi ženo, da si upa pisati take stvari! "Zavedne slovenke", pa se hudujete nad nami! Kaj poje Mrs. I. Petje: "Čas je že, da se vzdrami tudi delavčeva žena in . . . nima otrok!" In vsaka mati, ki ima otročičke, je v očeh te grde Mrs. Petje "versko fanatična", — "neuka", — "nazadnjaška". — O, ubogi slovenski otročički, toraj tudi ve, nedolžne stvarice, ste že napoti rdečkarjem! Sirote. — Da, živele takele — zavedne slovenke! Rfuj!

Frank Leskovittzzz je tisti Logačan iz Sheboygana, ki se je toliko svobodomiselnosti naučil v svojem svobodiseljnem klubu, da niti toliko svobodomiselnosti nima več, da bi pustil vsakemu svobodomislecju svojo svobodomiselnost, če na pr. kdo hoče cerkev, ali hoče katoliško šolo, je ne sme zidati, ako mu dični Mr. Logačan ne dovoli! Živel ta rdeča svobodomiselnost!

G. S. piše: "Bog je ena onih velikih zaprek, ki nas odvraca in nam brani živeti življenje". — Da, v resnici, ta Bog je velika zapreka tatom, da ne moreje živeti tatinskega življenja, nečistnikom nečistega življenja, pijancem pijanskega življenja. Vsak, kdor hoče "živeti tako življenje," seveda mora odstraniti to veliko zapreko! — Zato jo je pa Konda tudi odstranil.

Joj! Joj! Konda je vse rdeče bratce razglasil za "bogove". — Da, tega pa ne morete v katoliški cerkvi pričakovati. Za svetnike vas morajo razglasiti, za bogove ne. — Tako, sedaj ste vsi naročniki G. Sv. bogovi t. j. neumni mutasti maliki. Čast Vam!

Kdor naroča ali čita Glas Svobode, pa še trdi, da je katoličan, je največji slepec na svetu. — Kako si tak sploh upa prestopiti cerkven prag!

"Vi, moške in žene delavstva, moške in žene sveta, ugonobite tiste bogove — ki se drznejo biti." Piše G. S. — Ali, ne! Konda, samo en Bog je, ki se "drzne biti", katerega pa revččki, kakor ste vi, že najmanj 4 tisoč let ugonobljajo, pa ga še niso ugonobili, odpravljajo, pa ga še niso odpravili. Babilonci so ga hoteli iti z nebes pahniti in so začeli že stolp zidati, da bi prišli do njega. Toda . . . Konda, organizirajte divizijo slovenskim rdečkarjem, ki boste z "eroplani" šli tja gori nadenj! — Ej, ej, ko gre iz človeškega srca Bog s svojo milostjo, nalesi se vanj hudič s svojim slepim sovraštvom.

Vera je humbug! — Da pojdite po ječah in vprašajte tam nesrečne žrtve greha, če je res vera humbug! — Pojdite na primer v Pittsbursko državno ječo in vprašajte tam našega nesrečnega mladeniča Malija, ki že 5 let tam zdihuje radi tega, ker . . . no, ker je tudi on vrjel, da je vera humbug.